

เพลงฉ่อยบ้านสะเตียง

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

คำนำ

เพลงฉ่อยบ้านสะเตียง ตำบลสะเตียง อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นเอกสารองค์ความรู้ ภายใต้โครงการจัดเก็บข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นข้อมูลที่ทีมงานสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้จัดทำขึ้นจากการลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เยาวชนและประชาชนรุ่นหลังได้เรียนรู้เรื่องการละเล่นพื้นบ้านที่เกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน

ทั้งนี้ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้สนใจทั้งหลาย นำองค์ความรู้นี้ไปเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและเล็งเห็นถึงคุณค่าของร่องรอยทางวัฒนธรรมที่คนในอดีตได้สร้างไว้ต่อไป

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม	
เรื่อง เพลงฉ่อยบ้านสะเตียง	๑
วัตถุประสงค์	๑
ขอบเขต	๑
เป้าหมาย	๑
ประโยชน์ที่ได้รับ	๑
ความสำคัญและที่มา	๑
เพลงฉ่อยบ้านสะเตียง	๓
บทสรุป	๒๑
แนวทางการนำไปปฏิบัติใช้	๒๑
ข้อเสนอแนะ	๒๑
บรรณานุกรม	๒๒
ภาคผนวก รายละเอียดรายวิชา (มคอ. ๓) ที่ใช้บูรณาการ	๒๓

องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม เรื่อง เพลงฉ่อยบ้านสะเดียง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการเสาะแสวงหา รวบรวม จัดเก็บความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่เชี่ยวชาญในด้านการร้องเพลงฉ่อย
๒. เพื่อจัดทำเป็นเล่มองค์ความรู้สำหรับเผยแพร่ให้แก่เยาวชนและผู้ที่มีความสนใจศึกษาเรียนรู้

ขอบเขต

ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาและรูปแบบการขับร้องเพลงฉ่อยบ้านสะเดียง

เป้าหมาย

จัดเก็บข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมเรื่องเพลงฉ่อยบ้านสะเดียง เพื่อการประยุกต์ใช้งานให้เป็นระบบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมเรื่องเพลงฉ่อยบ้านสะเดียงที่เป็นระบบ
๒. ได้สืบสานและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมการร้องเพลงฉ่อยบ้านสะเดียงและนำองค์ความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่สู่ชุมชนบ้านสะเดียง
๓. ได้องค์ความรู้สำหรับนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอน

ความสำคัญและที่มา

ฉ่อย เป็นเพลงพื้นเมืองที่มีการแสดงท่าทาง และการร้องคล้ายกับลำตัด โดยมีผู้แสดงประกอบด้วย ฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ฝ่ายละประมาณ ๒ - ๓ คน ในขณะที่พ่อเพลงแม่เพลงร้องโต้ตอบกันผู้เล่นคนอื่น ๆ จะทำหน้าที่เป็นลูกคู่ เนื้อหาที่ร้องส่วนใหญ่มีทั้งเรื่อง ทางโลก ทางธรรม ชิงชู้ และมักจะมีถ้อยคำที่มีความหมาย สองแง่สองง่าม การแสดงเพลงฉ่อยจะไม่มีเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ แต่จะใช้การตบมือเป็นจังหวะแทน และสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของเพลงฉ่อยคือ ลูกคู่จะร้องรับด้วยคำว่า “เอ๋ ซา เอ๋ซา ซา ซาซาซา หน้อยแม่” ตัวอย่างเช่น (แม่เพลง) “เอ่ง เงอ เงย... เรากันหนาเรามาพากันหนี ก็ไปมั่งไปมีมีถมไป เรารักกันหนอมมาขึ้นหอ ลงโรง กุศลไม่ส่งละมันก็ต้องฉิบหาย เอาพระสงฆ์มาเป็นองค์ประธาน สวดเจ็ดตำนานพระก็เหนื่อยแทบตาย พี่มารักน้องคำหนึ่งก็พาสองคำก็พา ของฉันไม่ได้ราคาสองไพ ของฉันราคานะเป็นหมื่นหนอเป็นแสน ของฉันไม่ใช่แหวนหนอจะมาสวมใส่ พี่จะเอาเงินมาต้องจะเอาทองมาให้ ถ้าพี่จะเอาอีแปะจันเจ็ญน้องจะแกะให้ไม่ได้ พ่อแม่ น้องเลี้ยงน้องมายาก เขาจะกินฉันหมากน้องให้ได้ (ให้ได้) ถ้ารักน้องจริงจะให้มาสู่ขอกะพ่อแม่ ถ้าพี่ชายมารัก แลก็เฉยไป ถ้ารักน้องจริงก็อย่าทิ้งน้องนะ ขอให้คุณพระช่วยเป็นประธานให้ (ลูกคู่รับ)” “เอ๋ ซา เอ๋ ซ้า ซา ฉ่า ซา หน้อยแม่” เพลงฉ่อยมีการแสดงอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง เช่น สิงห์บุรี อ่างทอง ลพบุรี สุพรรณบุรี และพระนครศรีอยุธยา

เพลงฉ่อย มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า เพลงไอ้เป่ เนื่องจากพ่อเพลงฉ่อย ยุคแรกชื่อ ตาเป่ มียายมา เป็นภรรยา เริ่มแรกเพลงฉ่อย หรือ เพลงเป่ เป็นที่นิยมในแถบจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดใกล้เคียง ประมาณก่อนยุค พ.ศ. ๒๔๓๗ เป็นต้นมา ส่วนครูเพลงฉ่อย ยุคแรกเริ่มก็มี ครูเปลี่ยน ครูเป่ ครูฉิม ครูศรี ครูบุญมา และครูบุญมี ครูเพลงเหล่านี้มีแค่ชื่อและตำนาน ส่วนประวัติไม่มีเลย เพลงฉ่อยนี้ปรับปรุงและดัดแปลงมาจาก เพลงโคราช - เพลงเรือ และเพลงปรบไก่อ เป็นต้น ก็สาเหตุเนื่องจาก เวลาปรบมือเป็นจังหวะเพลงปรบไก่อ ร้องบทไหว้ครูและเกริ่นอย่างเพลงโคราช ใช้กลอนก็ใช้คล้ายกับเพลงเรือ แต่อย่างไรเพลงฉ่อย ก็น่าจะอยู่ในยุคต้นสมัยรัชกาลที่ ๕

นอกจากนี้แล้วเพลงฉ่อย ยังมีชื่ออื่นอีก “ฝ่ายเหนือ” อาจหมายถึงจังหวัดทางตอนล่างเช่น อุทัยธานี นครสวรรค์ อ่างทอง และสุพรรณบุรี เป็นต้น

ส่วนคำว่า “เพลงตะขาบ” (ต้นฉบับเดิมใช้ ข.ขวด) คนเพลงเก่า ๆ เรียกเพลงวง เพราะของเดิมเป็นวง เล่นกับลานดิน เนื่องจากสมัยนั้นไม่มีเวทีดังที่ปัจจุบันนี้ ส่วนบางคนก็เรียกว่า “เพลงฉ่า” เพราะเวลารับเพลง รับว่า “เอ้ชา เอ้ชา ชาฉ่าชา ชา หน้อยแม่” เลยเรียกติดกัน จนปัจจุบันคนก็ยังเอมาร้อง เล่นกันส่วนมากเป็นท่อนนี้ ชาวโพธิ์ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ก็เรียกศัพท์บัญญัติแปลก ๆ พิสดารอีกว่า “เพลงทอดมัน”

เอกลักษณ์เพลงฉ่อยบางส่วน

๑. การขึ้นเพลงทั่วไป จะขึ้นว่า “ฉัดชาฉัดชา ฉัดชาฉัดฉ่า เอ็งเอ็งเออฉะเอ็งเอ้ย”
๒. ในการแสดงสดสามน้ำ ในการทอล์คโชว์อาจารย์จตุพล ชมพูนิช น้ำพวง ขึ้นว่า “เอ้อ เอ็งเออ เอ็งเออ เออเอ้อเออเออ เอ้อเออ เอ็งเงย ฉัดชาฉัดชา ฉัดชาฉัดฉ่า เอ็งเอ็งเออฉะเอ็งเอ้ย”
๓. ทางจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครสวรรค์ รับเพลงว่า “เอ้ชา เอ้ชา เอ้ชา ชาฉ่าชา”
๔. ส่วนทาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสุพรรณบุรี รับเพลงว่า “เอ้ชา ชา ชาฉ่าชา”
๕. ส่วนทางกรุงเทพมหานคร ทำนองผู้ชาย รับเพลงว่า “เอ้ชา เอ้ชา ชา ชาฉ่าชา หน้อยแม่ และทำนองผู้หญิง รับเพลงว่า เอ้ชา ชา ชาฉ่าชา หน้อยแม่”
๖. ส่วนทางจังหวัดราชบุรี รับเพลงว่า “เอ้ชา เอ้ชา ชาชาฉ่าชา หน้อยแม่”

เพลงฉ่อยบ้านสะเตียง

บ้านสะเตียง อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์กันอันญาติมิตร มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการแบ่งปันอาหารการกิน มีการแลกเปลี่ยนสินค้าอาหาร หมู่บ้านใดมีข้าว ปลา พืชผักชนิดใดก็จะนำมาแลกเปลี่ยนกัน การประกอบอาชีพโดยส่วนมากจะทำนา ทำสวน ทำไร่ ในระหว่างการทำงาน ชาวบ้านจะมีการละเล่นร้องรำตามแบบฉบับของชาวบ้านสะเตียงโดยการแต่งกลอนง่าย ๆ โดยมีการสืบทอดมาจากพ่อเพลงแม่เพลง ตระกูลขุนแก้ว โดยเริ่มต้นมาจากพ่อสิน ขุนแก้ว และแม่แปง ขุนแก้ว สองสามีภรรยาปราชญ์ชาวบ้านผู้ที่มีใจรักในศิลปะการแสดงเป็นชีวิตจิตใจ ได้แต่งกลอนไว้ร้องรำเล่นในโอกาสต่าง ๆ ทั้งในชีวิตประจำวัน และในเทศกาลประเพณีต่าง ๆ เช่น ประเพณีสงกรานต์ งานตรุษ งานบวช งานวัด ฯลฯ แล้วได้ถ่ายทอดให้ลูกหลานและเพื่อนพ้องน้องพี่ได้ร้องรำทำเพลงกันจนสามารถจัดตั้งคณะกรรมการแสดงในงานเทศกาลต่าง ๆ และเป็นที่รู้จักในชุมชนบ้านสะเตียงเรื่อยมา หลังจากพ่อสินและแม่แปงได้เสียชีวิตไปนานหลายสิบปีแล้ว ลูกหลานตระกูลขุนแก้วจึงได้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมนี้ไว้ซึ่งก็เหลือเพียงไม่กี่คนเท่านั้น อีกทั้งผู้ที่เหลืออยู่ก็ยังเป็นผู้สูงอายุและบางคนก็ชราภาพแล้ว สุขภาพไม่ดี ไม่สามารถร้องรำทำเพลงได้แล้ว

นางสาวท ภาสประหาส ปราชญ์ท้องถิ่นอายุ ๗๙ ปี ผู้สืบทอดเพลงพื้นบ้านสะเตียงได้เล่าถึงที่มาของบทเพลงพื้นบ้านสะเตียงว่า เกิดขึ้นในระหว่างการดำรงชีวิตของคนในยุคสมัยก่อน ในระหว่างการทำงานแต่ละฤดูกาลก็จะมีการร้องรำทำเพลงกันไป ซึ่งชาวบ้านสะเตียงส่วนใหญ่จะมีการละเล่นในช่วงหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ เช่น งานเทศน์มหาชาติ งานทอดผ้าป่า งานทอดกฐิน งานตรุษ (เดือน ๕) ซึ่งมีงาน ๗ วัน และงานสงกรานต์ มีงาน ๕ วัน ก่อนจะถึงงานตรุษสงกรานต์ ชาวบ้านจะเตรียม ตำข้าว หักฟืน ไว้ให้พอกิน ๑๒ วัน ซึ่งในระหว่าง ๑๒ วันนั้น ชาวบ้านสะเตียงจะหยุดตำข้าวผ่าฝืน หักฟืน หน่อมลิเก และคนแก่คนเฒ่าจะออกมาละเล่นเพลงพื้นบ้านสะเตียง หากใครยังทำงานอยู่ก็จะถูกปรับเป็นเหล่า เป็นอาหารและจะนำอาหารที่ปรับมานั้นมาเลี้ยงกันในวงการเล่น สร้างความสนุกสนาน ครึกครื้น ทั้งผู้ร้อง ผู้รำ และผู้มาร่วมวง

ในช่วงหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ หนุ่มสาวก็จะมีโอกาสมาเจอกันในช่วงงานตรุษสงกรานต์ เพลงพื้นบ้านที่ชาวบ้านเล่นกันก็คือ เพลงฉ่อย ซึ่งก่อนที่จะมีการละเล่นจะต้องมีบทไหว้ครูก่อน จากนั้นจะเริ่มต้นร้องเพลงโต้ตอบกันไปมาระหว่างหญิงชาย ดังต่อไปนี้

เนื้อร้องเพลงฉ่อย
บทไหว้ครู (พ่อเพลง)

โดย แม่ตะเหลียม ภาชนะทอง

สิบนิ้วพนมยกขึ้นเหนือเศียร
จะขอหยิบยกปกเกล้า
จะไหว้พระอาทิตย์อยู่บนสวรรค์
ที่เป็นเอกเอยอยู่ในช่อกลา
ให้คุณครูแนะนำปัญญา.เออ.ให้
สิบนิ้วจะพนมยกขึ้นไหว้ครู
ขอให้รำลึกกึกก้อง
ครั้นไหว้ครูเสร็จสรรพ
ที่ลูกอยู่ในครรรภา
เมื่อท่านจะรับประทานอาหารเผ็ดร้อน
จะไหว้ครูเสียให้เสร็จ
อีกทั้งครูบรรพชยาย.เออ
ขอให้ผู้หญิงมี เดเก (ข้า)
ขอให้ผู้หญิงมาเป็นรอง (ข้า)
(ลูกคู่รับพร้อมกัน) ทั่วประเทศแดนไทยเออ

ต่างประทีปรูปเทียนลูกขนมัสการ
ไหว้คุณพระคุณเจ้าทุกวันเออไป
ลูกจะไหว้พระจันทร์อันส่องโลก
ขอให้กล่าวกลอนย้อนคำ
ที่ลูกได้เรียนรู้มา
ไปทั่วทั้งท้องพารา.เออ..ไป
จะคำนับคุณพระมารดา
ท่านยังยอมเสียสละ
ท่านก็กลัวเลือดก้อนของท่านจะละ..เออ..ลาย
ทั้งครูเพชรฉลูกรรม
ขอให้ผู้ชายมีเดชชัยเออ
ลงไปนอนอยู่ใต้ท้องผู้ชาย.เออ

บทไหว้ครู (แม่เพลง)

โดย แม่ทะเหลียม ภาษนะทอง

มือของลูกสิบนิ้ว
 ต่างประทีปรูปเทียน
 ขอให้รำลือพิลึก
 ลูกจะไหว้ครูพักครูอักษร
 ท่านได้สอนพุทฺธูเทศ
 ไกลวัด จะนง น้ำนวล
 พอไหว้ครูเสร็จจสรรพ
 ลูกจะขอคำนับคุณบิดามารดา
 ท่านได้บำรุงเลี้ยงลูกมา
 ท่านยังอาบน้ำให้วันละสามเวลา
 ทิ้งขมิ้นหยาบ หยาบ ท่านก็ไม่ให้ทา
 ขึ้นมาวางไว้บนเกล้าเกศาเอ๋ยไว้
 ท่านกินน้ำร้อนนอนไฟ
 หน้าแม่คำข้าชอก
 จะยกเอาคุณของแม่เรา
 ลูกจะไหว้ครูพักครูลักจำ
 ลูกจะว่ากลอนตันหญ้าให้จนกลอนติด
 ถ้าลูกศิษย์ครูเดียวให้เป็นเกลียวกลม
 ถ้าลูกศิษย์ต่างครูเข้ามาสู่ต่อ
 ถ้ามันจะคิดให้มันติดเหมือนดัง
 ขอให้เสียงลูกดังเหมือนอย่างปี
 ทั้งแม่ลูกอ่อนพาลูกหลับ
 ทั้งลูกน้อยร้องไห้ทั้งลูกใหญ่ร้องหา
 ขอให้มาหลงลมไปหรือเพลงเรา
 ลูกจะไหว้เสียให้เสร็จทั้งครูเพชรฉลุกรรม
 ส่วนแม่คอกหนึ่ง เขาจะลง (ข้า)
 คอสองลูกจะว่าอะไรขอให้ได้อันนั้น (ข้า)
 คอหนึ่งขอให้ป็นฉัตรแก้วลงมากางกัน
 สักหน่อยเถิดครูบรรพชะยาย

จะยกขึ้นหว่างคิ้วเหนือเศียร
 ลูกขอบูชายกส่ง
 เหมือนดังจิตลูกนึกจำนงเออ....ได้
 ที่ท่านได้กล่าวกลอนวิเศษ
 อยู่ในกลอนเพลงเพราะเพลิน
 มาลูกจะกล่าวเสียให้ครูดำเนินเออ...ไป
 ลูกจะถอยกลอนย้อนกลับ
 ท่านได้ถนอมกลม่อมเลี้ยง
 ท่านป้อนข้าวให้วันละสามคาบ
 น้ำขุน ขุน ท่านก็ไม่ให้อาบ
 จะยกเอาคุณของพระแม่เรา
 จนหลังไหลแม่ถลอก
 คำน้อยมิได้ว่าลูกชั่ว
 ขึ้นมาวางไว้บนเกล้าของตัว...เออ...ไว้
 ทั้งครูและครุณา ครูใหญ่ (ลูกคู่)...ฉ่า.....
 เหมือนครุท่านประสิทธิ์สอนให้
 ให้ชาวบ้านนิยมทั่วไป
 ให้คุณครูขวางคอมันเข้าไว้
 จะว่าโด่งอย่าให้ดังขึ้นมาได้ (ลูกคู่)ฉ่า...
 ขอให้เสียงลูกด้อย่างเรไร
 ให้เสียงลูกเข้าไปจับดวงใจ
 ว่าพ่อจำแม่จำลูกก็จะไป
 ไปเสียตั้งแต่เช้าเสียจนบ้าย (ลูกคู่)ฉ่า.....
 พร้อมทั้งครูบรรยาย เอ่อ เอิง เจ้ย
 (รับพร้อมกัน) ให้แม่คอกหนึ่งเขาส่งเสียงเอ๋ยเอ๋ยเอิง เจ้ย
 (รับพร้อมกัน) อย่าให้มีข้อขัดคั่นอะไรเอ๋ยเอ๋ยเอิง เจ้ย
 สักหน่อยเถิดครูบรรพชะเอย (รับพร้อมกันหมด)
 เอ๋ย ข้า เจ้าเอย (ลง)

เพลงต้น (พ่อเพลง)

โดย แม่ตะเหลียม ภาชนะทอง

เอ็ง เออ เอ้อ เอ็ง เง้ย
 พี่มาร้องเรียกอย่าได้เนิ่น
 ให้น้องหมีมันลงมา
 ลงมาเดินวนกันหอย
 ทุกวันพี่ได้เที่ยวมานาน
 ครั้นจะนั่งเฉยเลยละ
 พี่จะขอยู่เป็นคู่เคียง
 พิศดูกายนาง
 พอพี่เดินฉากหอมฉุย
 พี่เหลือบชะเง้อแลนุช
 ทุกวันพี่เที่ยวหานาง
 ทุกวันพี่เที่ยวหาน้อง
 อีแม่คานน้อยของพี่หาบหนัก
 น้องจะหาผิวเสียก็หา
 ถ้ามันแก่แล้วนมเลน
 น้อยจะนั่งกอดเข้าเือกกขา

พี่มาร้องเชิญอย่าได้ช้า
 เกิดนะแม่มึงสมร
 เล่นกันสักหน่อยถึงค่อยไปนอนเออ...ใน
 พี่ยังไม่พานพบปะ
 พี่ก็กลัวรักร้างห่างเห
 อยู่กับอีแม่เสียงปานเร...เออ..ไร
 อีกทั้งเนื้อหนังอ่อนนุ้ย
 เล่นเอาขนของพี่ชันลุกซ่า
 แลไปจนสุดลูกตาเออ.....ชาย
 เปรียบเหมือนดังกวางหาหนอง
 เปรียบเหมือนดังกวางหาเนื้อ
 ไม่รู้มันจะหักลงเมื่อ..เออไร
 เสียพันหุตายังเห็น
 ใครเล่าเขาจะมาเหลียวแล
 เหมือนกับถูกพญาตำแย..เออ..ใหญ่

เพลงเกริ่นเชิญ (พ่อเพลง)

ครั้นจะเกริ่นไปนั้กจะชักช้า
 เชิญเถิดแม่ขวัญนวลฉวี
 มาเสี้ยเถิดแม่นวลน้อง
 ให้น้องลุกขึ้นมาอย่าได้ช้าที
 พี่ร้องเรียกเหมียวเหมียวเหมือนดังแมวอยากปลา
 พี่มาค้อยค้อยค้อยอยู่ก่กข่อยริมโคก
 พี่มายืนค้อยท่าเอาจนขาแข็ง
 พี่มาร้องเรียกไม่ได้ยิน
 หรือมัวทำมาไปหรือหากิน
 หรือมัวเอาหลังลงฝุ่นหัวหมุนคันทนา
 แต่พอพี่ลงให้น้องค้อย
 อีแม่แก้มอมหมากปากอมปูน
 ตูตอมลูกกระสุนสอง เอ๊ย..ข้า...เจ้าเอ๋ย.เอื้อเอื้อเอื้อแม่เอ๋ย

โดย แม่ตะเหลียม ภาชนะทอง
 แหงนดูเวลาจวนได้ (ลูกคู่) รับ
 มาเล่นเพลงกันกับพี่ไม่เป็นไร
 แม่เสียงทุ้มเหมือนกลองเมืองอุทัย
 มาเล่นเพลงกันกับพี่เกิดขึ้นใจ
 ให้น้องลุกขึ้นมาเหมือนกะมันหมาย
 ช่างหนาวเย็นลมโยกปลายไม้
 ไม่รู้เลยว่าแกว่งไปหาใคร
 หรือมัวทำมาหากินกันเสียอย่างไร
 หรือมัวเอาหลังลงดินไปหรือลงทราย
 หรือว่าแม่คุณนอนคาอยู่กับใคร (ลูกคู่รับ)
 แม่จะมัวนั่งเฉย อยู่ทำ เออ.เอ่อเอ็งเง้ย
 ตูตอมลูกกระสุนสองเอ๋ย (รับพร้อมกัน)

เพลงต้น (แม่เพลง)

โดย แม่ตะเหลียม ภาชนะทอง

เอ้อ.....น้องได้ยีนชายเรียกให้หนาว
 กายน้องสั่นระริกไว้
 จะเป็นชายใดที่ไหนแน่
 ดีพ่อนกเขาเจ้าคารม
 พี่มาพูดเพื่อพิมพ์
 พี่อย่ามาตีสนิท
 โหมเหม่ม่อมแม่ม
 มันไม่ได้เจียะหน่อจี
 มันไม่ได้เห็นหัวหอม
 น้องเป็นสาวโสดช่วง
 อีพ่อใจดีของน้องผมแดง
 มันไม่ได้เสียกลางหอกไ้อ้ทางเรียว
 ตัวน้องเปรียบเหมือนห้องแห้ว
 น้องเป็นเรืออีโปง
 น้องเป็นหิ้งห้อยน้อยแสง

น้องได้ยีนชายเกล้าให้กลัว
 ไปเหมือนดังลูกเทวทัต
 น้องยังไม้รู้แท่นัดเออใจ
 มาขันคุประโคมยังคำ
 เสียเมื่อยามจะพลบโพลเพล
 จะทำให้น้องนี้ติดเสน่ห์เออใจ
 วันนี้มาเจอพ่อหม่อมเมียม
 เสียแล้วอีพ่อขวัญจอมหม่อมจำ
 เผลอไ้อ้ปากมอมลูกแม่มึงอย่ามาเออใกล้
 มายืนอยู่ห้วงน้ำแห้ง
 มันไม่ได้เลียกระดองเต่าดำ
 นี่มึงจะกัดกันเกรียวไ้อ้หมาเอ๋ไปทำเออไม
 ไม่อาจไปแข่งช้องวง
 ไม่อาจจะไปแข่งเรือกำปั่น
 ไม่อาจจะไปแข่งแสงจันทร์เออได้

เพลงเกริ่น (แม่เพลง)

โดย แม่ตะเหลียม ภาชนะทอง

ครั้นจะเกริ่นไปนักก็ชักช้า
 ทั้งเวลาที่ได้ทั้งเวโลกี่ถ้วน

พระอาทิตย์ถอยลับกลับเข้าที่
 เสียงใครหนอเสียงใครแน

เสียงมาร้องเรียกตั้งแต่เช้า
 มือของนางยังไม่ทันวางจวัก

ฉันจะออกไปดูให้มันรู้แน่
 จำจะออกไปดูให้มันรู้เห็น

ถ้าหากพ่อหนุ่มหนุ่มฉันจะสนทนา
 ฉันหันหน้าของห้องมีได้หมองมัว

นางหยิบเอาแป้งขึ้นมาผัดหน้า
 ว่าอมระรวยมหาระริด

แต่พอเหลือบเห็นหน้าหลับตาปี
 นางหยิบผ้าลายขึ้นมาสองกู่

ใส่เสื้อสมัยมันต้องถ่ายสมอง
 นางมานุ่งห่มให้บางบาง

นางหยิบกระຈักคันฉ่อง
 ผมตกลั่นเห็นไม่ดี

แล้วหยิบหวีน้อยขึ้นมาสร้อยเสย

แต่พอเสร็จสรรพแม่ขยับย่อง
 แต่พอถึงระเบียบพ่อนื้อเกลี้ยงเอวกลม
 แต่พอถึงนอกขานไม่นานนัก
 ขึ้นมองเห็นหมามันนอนขวาง

.....

แต่พอถึงบันไดไม่รอช้า

พอลงบันไดแม่เหยียบหมายกระตก

ชาย

แต่พอลงกระไดให้ระวังกระดอง

พอน้องลงกระไดเหยียบไม้กระตก

แหงนดูเวลาจวนได้

เวลาหรือก็จวนลงไป

ลับเหลี่ยมศรีเขาใหญ่ (ลูกคู่)

เสียงมาร้องเรียกแม่อยู่ไวไว

แม่กำลังหุงข้าวแกงไก่

ยังเยียมหน้าออกไปพักยังไม่ได้ (ลูกคู่)

ว่าเขี้ยวคำดอกแคลูกใคร

ให้มันเด็ดกระเด็นออกไป

ถ้าไอ้เผ่าชราฉันไม่โย (ลูกคู่)

แล้วจัดแจงแต่งตัวทันใด

แล้วเสกผงคาถาเสริมท้าย

ไม่ว่าเผ่าบัณฑิตสึกใหม่

ให้เมาหัวดม หินร้องให้ (ลูกคู่)

ผืนไหนมันจะดีกว่าผืนไหน

ไอ้หนุ่มเห็นให้มันมองดูขม้าย

ให้มันเห็นลางลางไรไร (ลูกคู่)

เมียงขม้ายแลมองดูกาย

หยิบเอาครีมีจำปีขึ้นมาสใส่

เส้นผมแมกก็เลยกระจาย (ลูกคู่)

ฉันเดินออกจากห้องหอใน

หมายใจจะไปชมไอ้เจ้าพวกผู้ชาย

แม่โฉมยงนงลักษณ์มาถึงหัวบันได

ตัวของแม่นางเลยไปไม่ได้ (ลูกคู่)

ตัวของแม่นางยังไปไม่ได้

นางก็รีบก้าวขาทันใด

แม่สาวน้อยแถบจะตกกระได (ลูกคู่)

แม่สาวน้อยแทบจะตกกระได

ระวังเถิดนะเจ้าของกระได (ลูกคู่)

จะกอดเอวตอนเอ็งตกกระได (ลูกคู่)

หญิง

ถ้าเอ็งเข้าข้างหน้าข้าจะคอยระวัง
แต่ถ้าเอ็งเข้ามาทางกัน

ชาย แต่พอน้องยกเข้าขึ้นถีบ

แต่พอถีบปั๊บพี่ตะครุบปั๊บ
มวยเราก็ดีกระปี่เราก็คล่อง
แต่พอยกขาขึ้นข้างเดียว

หญิง

แต่พอลงกระไดให้แกมาไหว้กระดอง

ชาย กระไดของน้องเป็นกระไดผู้หญิง

ลูกกระไดมันเป็นไม้สะแก

หญิง ขื่อนี้ฉันไม่ขอแก้

แต่พอลงกระไดฉันก็ไพล่กระโดด
ลงกระไดไพล่ลงดิน
นางจึงเหลียวซ้ายแลขวา
เห็นดำตะกุ่มอยู่ใต้พุ่มตะกน
เห็นหัวพี่ดำดำ
แต่ไม่เห็นตัวนึกว่าหัวตอ

ชาย นี่มันหัวของพี่นะเธอจำ

น้องจะทำอะไรให้ระวังตัวหน่อย
มองเห็นคนเป็นหัวตอ
ถ้าหากเอ็งยอผิติดี

หญิง อ้อหัวพี่ดอกหรือพี่หรือ

ให้น้องขอโทษเถิดหนอ
ตบหัวที่ปามาขอขมาที่บ้าน
ให้น้องขอขมาอย่าให้บาป
นางเลยยกเท้าก้าวบรรจง
แต่พอก้าวเข้าวังดูรำไค้งออกปรี้อ
แต่พอเห็นเธอเข้ามาเจอพัคตร์
เขยิบเข้าไปใกล้เอากายเข้าไปเคียง
พี่พากันมาเป็นหมู่หมู่
ให้พี่บอกน้องตามตรง

จะกอดเอวตอนเอ็งตกระได

ถ้าเอ็งเข้าข้างหลังข้าจะคอยระวัง

แม่จะถีบเอาด้วยสันตีนซ้าย (ลูกคู่)

พี่มองเห็นสองกลีบไรไร

สองมือพี่ก็จับขาไว้

ทำปิดเชิงป้องเราก็อ่องไว

พี่มองเห็นปากเบี้ยวก็ตกใจ

มองเห็นปากเบี้ยวตกใจ

ด้วยว่าแม่เป็นเจ้าของกระได (ลูกคู่)

มันไม่ใช่ไม้จริงมันเป็นไม้ไผ่

เลยจับลูกซุกแม่มึงไป (ลูกคู่)

จะโยนลงที่แม่น้ำไหล

เหยียบแม่มันหมดโคตรกระได

นางยกเท้าสันตีนออกมาจากกระได

ยังไม่เห็นใครมาใครไป

จะเป็นสัตว์หรือคนจะเป็นวัวหรือควาย

ไกลนักฉันก็จำไม่ได้

เลยยกสันตีนโยนเฉยไว้

ทำไมไม่พิจารณาใส่ใจ

ระวังเถิดสาวน้อยพี่จะเตือนเอาไว้

เอะอะก็ยกสันตีนโยนเหยียบไว้

เตี้ยตอมันดำตา.....เอ็งตาย

น้องนึกว่าตอสะดือมาไฟไหม้

ที่น้องหลงละเมอทำไป

ผิดถูกช่างมันไม่เข้าใจ

ให้ปากพี่ไปคาบรอยควาย

เข้าไปในวงเพลินใน

ชะลูกศิษย์ใครหนอชาติไฉ่หน้าไม่อาย (ลูกคู่)

มองเห็นซู้รักดีใจ

ร้องถามอีพ้อเสียงเรไร

ถิ่นสถานบ้านอยู่แห่งไร

ไอ้ขื่อนี้ยังสงสัยใจ (ลูกคู่)

อีกทั้งชื่อเสียงสำเนียงพี่ยา
 พี่เป็นชาวบกหรือชาวเรือ
 พี่เป็นต๋องสุกุกลา
 หรือว่าว้าวพี่หายควายพิสุญ
 หรือพี่หนีโทษราชทัณฑ์ในกองการคุมขัง
 ชาย พอได้ยินเนื้อความร้องมาถามพี่
 จะตอบให้คนดีเข้าใจบ้านของพี่แม่คุณ
 ส่วนกลัวพี่ชื่อว่านายยศ
 บิดาของพี่ชื่อว่าบุญธรรม
 พี่นี้เป็นชาวบกพี่ไม่ใช่ชาวเรือ
 ถ้าพี่เป็นต๋องสุกุกยาน
 ถ้าพี่เป็นเจ้าขาพี่คงขาว
 ว้าวพี่ก็ไม่หายควายพี่ก็ไม่พลัด

หญิง น้อยอยากจะถามพี่อีกต่อ
 พี่มาธุระปะป้ง
 พี่มาธุระตรงนี้
 ถ้าธุระเย็นให้พี่ไปแวะก่อน
 ถ้าธุระเย็นให้พี่ไปแวะก่อน
 พี่มาธุระธุระ

หญิง พี่มาธุระธุระ
 ถ้าพี่มาพึ่งเงินน้องก็จะกอง
 พี่มาธุระปะป้ง
 พี่มาธุระตรงหญิง
 หรือจะพึ่งหินโคกของน้องโบกปูน

ชาย
 น้องจะให้เล่นหรือว่าจะให้จริง
 ถ้าทูนหัวบนพี่จะเอาฝ่ามือบัง
 พี่จะขยับมาไว้ได้หัวปก
 พี่มาธุระธุระ
 พี่มาธุระธุระ
 พี่จะเอาเฉพาะให้น้ำเซาะไหลแชะ

ทั้งบิดรมารดาชื่อไร
 พี่เป็นชาวเหนือหรือชาวใต้
 ธุระมีพี่จะมาทำไม
 หรือพงษ์เผ่าประยูรพี่ตาย
 ลองเล่าให้น้องฟังไวไว
 จะตอบให้คนดีเข้าใจ
 อยู่จังหวัดเพชรบูรณ์ไม่ไกล
 อยู่ทีคลองปลากดน้ำใส
 มารดาชื่อน้ำดอกไม้
 พี่เป็นคนเหนือไม่ใช่คนใต้
 พี่เป็นคนไทยเหมือนกันกับทราวมวย
 แต่ถ้าพี่เป็นลาวคงลาย
 พี่นี้ไม่ได้สักรอยควาย
 ถามาไปด้วยข้อสงสัย
 ร้อนเย็นไปด้วยอย่างอะไร
 หรือจะเลยไปที่ตรงไหน
 ถ้าธุระพี่ร้อนเลยไป
 ถ้าธุระพี่ร้อนเลยไป
 กับนวลนางนันทและแม่ชื่นใจ (ลูกคู่)
 กับนวลนางนันทและแม่ชื่นใจ (ลูกคู่)
 ถ้าพี่มาพึ่งทองน้องก็จะให้
 ร้อนเย็นไปด้วยอย่างอะไร
 พี่จะประสงค์ไปด้วยสิ่งอันใด
 น้องจะยกขึ้นไปทูนหัวไว้ (ลูกคู่)
 น้องจะยกขึ้นไปทูนหัวให้
 ไอ้ข้อนี้พี่ยังกริ่งเกรงใจ
 ถ้าแม่นทูนหัวล่างพี่ยังชอบใจ
 นานนานพี่จะกระดกขึ้นมาใส่
 ธุระเท่ากระบะมือชาย (ลูกคู่)
 ธุระเท่ากระบะมือชาย (ลูกคู่)
 จนใจน้องแหะให้ไม่ได้ (ลูกคู่)

หญิง เชิญชิตาพ่อตาเชื่อน
มากินหมากชิตะ
หมากของน้องซื้อจากเมืองระแหง

หญิง เชิญชิตาพี่จ๊ะ
มากินพลูทั้งรากกินหมากทั้งขน
ขอเชิญชิตาพ่อตาเชื่อน

ชาย บอกว่าเชิญชิตาพ่อตาเชื่อน
น้องบอกให้พี่ขึ้นบนเรือน
พี่จึงถามน้องคนดี

หญิง พี่มาถามน้องคนดี
ให้พี่ไหนดัวรอดมอดหัวตง

หญิง แต่พ่อชายขึ้นเรือนน้องไม่เบื่อหน้าบาก
มือซ้ายฉั่นถือพานหมาก
เชิญให้พี่ไปสวมซื้อตั้ง

หญิง กินหมากชิตะสูบยาสิพี่
ให้พี่กินมาของฉั่น
หมากของน้องหมากบางน้ำผึ้ง
หมากของน้องเป็นหมากตุตแตก

ชาย
พี่เลยประคองเอากะโถนทึบนาค
พี่เปิดกระต่ายแลเห็นพลูสองหาง
พลูสองหางเขาไม่ให้กิน
ดูใบพลูของแม่พันปี
พี่เลยเปิดกระต่ายแม่งามทรัพย์

หญิง พี่เกิดมาอย่างไรหนอพ่อยอดมิ่ง
พลูน้องดีแท้เชียว
จึงร้องบอกพ่อตอกระถิน

ชาย มือซ้ายพี่ก็หยิบลูกหมาก
ไอ้ข้าตะไกรมันไพล่ลงล่าง
พี่เลยหยิบลูกหมากลากมาผ่า
หมากแฉ่นผ่าสองน้องนางเหนียวหนับ
พี่จะกินกลังจะย่น

เชิญมาขึ้นบนเรือนไม่เป็นไร
มาสูบยาสิพี่ หมากพลูน้องก็มีถมไป
กินแล้วก็แดงใช้ได้ (ลูกคู่)
เชิญมานั่งที่พระเพลิงใน
บ้านน้องคนจนเชิญใจ
เชิญมาเล่นบนเรือนไม่เป็นไร (ลูกคู่)
เชิญมาเล่นบนเรือนไม่เป็นไร
พี่ไม่แสบไม่แซ่เชื่อนรีบขึ้นไป
ว่าจะให้ตัวของพี่นั่งตรงไหน
ว่าจะให้ตัวของพี่นั่งตรงไหน
ให้ตัวพี่นั่งลงเรือนใน (ลูกคู่)
ดักขันน้ำพานหมากทันใด
มือขวาฉั่นลากเสื่อหวาย
เชิญตัวพี่นั่งห่อใน (ลูกคู่)
หมากพลูน้องก็มีถมไป
ไม่รู้ว่าจะเผ็ดว่าย่นอย่างไร
กินแล้วอย่าอึ้งหมากน้องซื้ออาย
น้องเอาไว้รับแขกบ้านไกล (ลูกคู่)
กินแล้วอย่าอึ้งหมากน้องซื้ออาย
เครื่องกินใส่หมากน้องเอามาให้
ที่น้องได้วางเอาไว้
ฝูงคนเขาจะนิินหาได้
มันยาวๆรีๆแถมเป็นรูข้างใน
กลัวใบพลูน้องจะจับของพี่ชาย (ลูกคู่)
เห็นใบพลูผู้หญิงทำตกใจ
ใครเห็นก็อยากจะเคี้ยวกันใหญ่
ถ้าหากพี่ได้กินคงตกใจ (ลูกคู่)
มือขวาพี่ก็ลากขาตะไกร
มันไม่ตรงศูนย์กลางยังกดลงไม่ได้
เหนียวเหนอะนองหน้ามีน้ำอยู่ข้างใน
ไอ้บางลูกมันยับกลับใหญ่
พี่เลยกดลูกตะบันเฉยไว้ (ลูกคู่)

หญิง พี่กตลุกตะบันเข้ามาบ้านกระแทก
หมากของน้องซื้อจากเมืองระแหง
ให้กินหมากน้องสักคำ

ชาย พี่หีบใบพลูเอาปูนทา
ที่ฝ่าหมากของน้องยา
พี่เลยกินหมากของน้องยา

หญิง
มันปวดเคียนเวียนเกศา
ส้มโอสองกลีบน้องขนิบมาฝาก
ส้มโอสองกลีบน้องขนิบหว่างขา
สองกลีบอย่างเด็ดมืออยู่เม็ดเดียว

ชาย มันให้อัดอั้นตันอารมณ์
จะเป็นส้มเกลี้ยงลูกโต
หรือจะเป็นส้มมะกรูด
พี่อยากจะดูให้มันรู้เห็น
พี่อยากจะเห็นส้มโอ
กลีบของน้องมันเล็กนิดเดียว
พี่สงสัยกลีบส้มโอ
น้องก็บอกพี่ไม่ถูก

ชาย พี่จะขอถามแม่นงคราญ
ถ้าเป็นส้มเปรี้ยวน้องไม่ต้องเอามา
ถ้าเป็นส้มหวานพี่จะกิน

หญิง
เพราะน้องสงสารพองามสง่า
ส้มน้องปลูกไว้ที่เมืองเพชร
ไว้ครั้นน้องจะให้พี่กิน
ให้พี่สูบแต่ลมให้พี่ดมแต่กลิ่น

ชาย ให้น้องทำบุญเสียเถิดแม่ทูนหัว
ทำบุญกับพี่นะแก้วตา
จะมีบิรวารอีกสามหมื่น

ชาย พี่เป็นคนพลัดถิ่นพลัดฐานพลัดบ้านเมืองมา
พี่เที่ยวร่อนเร่พเนจร

พี่หมากน้องแหลกพี่จำทำอย่างไร
กินแล้วก็แดงติดใจ
พื่อยามวันนั่งอำแถมอาย (ลูกคู่)
เอาหมากมาผ่าเข้าทันใด
น้ำมันไหลออกมาไม่รู้ว่ามีอะไร
ให้ปวดหัวมัวตาขึ้นทันใด (ลูกคู่)
มาปวดหัวมัวตาทันใด
พียันหมากเมายาหรือพี่ชาย
กินแก้ยันทมหายได้
กินแก้เมายานะพี่ชาย
ถ้าหากพี่ได้เคี้ยวคงไม่คาย (ลูกคู่)
เอ๊ะมันจะเป็นส้มอะไร
หรือจะเป็นส้มโอกลีบใหญ่
ผิวมันก็หยุตเนื้อไว้
ให้มันเด็ดกระเด็นลงไป
ว่ากลีบมันจะโตสักเท่าไร (ลูกคู่)
กินแล้วร่อยติดใจ
ว่ากลีบเล็กกลีบโตสักเท่าไร
มันอาจโตเท่าจมูกพี่ก็ได้ (ลูกคู่)
ส้มน้องเปรี้ยวหรือหวานเล่านางใน
ตัวของพี่อย่าไม่ยากได้
น้อยอย่ามัวหวังหินเม็ดใน (ลูกคู่)
น้องไม่ได้หวังหินเม็ดใน
เพราะยันทมหากเมายาแทบตาย
แถมยังมีเม็ดซ่อนไว้ข้างใน
ฝูงคนเขาจะนิทาได้
อย่าตั้งความหวังจะได้กินเลยพี่ชาย (ลูกคู่)
น้องอย่าเสียตายตัวเลยนางใน
ตายไปเป็นนางฟ้านะชื่นใจ
โอ้แม่งามชื่นจะสบาย
ไร้ญาติการยิ่งกว่าคนทั้งหลาย
หาที่กินที่นอนยังไม่ได้

พี่มาประสบพบน้อง

เขาสือน้องว่ามีนาอยู่หลายแห่ง

หญิง พี่จะขอแบ่งขอปัน

มันเรื่องอะไรกันพี่

นาของฉันมีเจ้าของ

ฉันก็หวงของฉัน

ชาย พี่จะถามแม่โฉมยง

ถ้าไม่มีพี่จะจง

พี่ขอถามแม่คนโก้

หญิง

น้องมีนาอยู่หลายแห่ง

น้องจะบอกพี่ตามตรง

นานอกน้องก็ไถ่แล้ว

นาน้องแปลงน้อยเท่ารอยโค

ชาย ยอยากได้นาแปลงใหญ่พี่ต้องไปกับเจ้า

ถึงหญ้าจะรกพี่จะถกหญ้าทิ้ง

มันเป็นน้ำเซาะและชะนปากเป็น

หญิง

มาเถอะมาพี่มา

มันเป็นเขาขั้มนันเป็นตุ่มชะโงก

ระวังกระเด็นขึ้นโปรดหัว

ให้พี่ระวังตัวด้วย

ชาย ถึงพี่จะเปียกก็ไม่ว่า

ถ้าหญ้าจะรกถึงนาจะร้าง

จะเอาไม้ประดู่เป็นหัวหมูไถนา

น้ำไหลออกมาเปียกปลาย

หญิง

ให้พี่ถอยเสียเถิดพี่ชา

ให้พี่ถอยหลังเสียอย่างปู

หากว่าพี่ไม่ยอมถอย

เดี๋ยวแม่จับหัวมุดเข้าไปในพุ่มเพ็ญ

เปรียบพี่ได้คลองผ้าไตร

พี่จะขอปันขอแบ่งได้หรือไม่ (ลูกคู่)

พี่นาของฉันหรือชาย

จะแบ่งพี่พี่กันอย่างไร

ฉันได้จับได้จองเอาไว้

ฉันไม่แบ่งปันให้ใคร (ลูกคู่)

มีคนจำนงบ้างไหม

พี่จะเป็นเจ้าของนางใน

นาน้องแปลงโตชักเท่าไร

นาน้องแปลงโตชักเท่าไร

พอจะปันจะแบ่งกันได้

นะพ่อเสาะธงเสียงทวย

ยังเหลือแต่แถวนาใน

มันโตเท่าหน้าไม้ของพี่ชาย (ลูกคู่)

ซอกห้วยซอกเขาไม่เป็นไร

จะถากถางให้หมดบั้งเพราะพี่อยากจะได้

ระวังจะเปียกชายกระเบนของนางใน

ระวังจะเปียกชายกระเบนของนางใน

ตัวของน้องจะพาพี่ไป

มันมีน้ำไหลโกรกอยู่ข้างใน

หน้ามืดตามัวล้มตาย

มันจะเปียกด้ามกระบวยของพี่ชาย

ขอให้ได้ทำนางใน

พี่จะค่อยถากถางคราดไถ

พอหัวหมูระเบิดเปิดคันนา

น้ำไหลออกมาเปียกปลาย

มันไม่ได้ทำนางใน

ให้พี่ไปลงรูเสียเถิดพี่ชาย

มัวมาทำสำออยอยู่ได้

ให้เอ็งไปโหม่งออกที่เมืองพิมาย (ลูกคู่)

ชาย

จะให้พี่มุดพี่ก็ไม่มุด

เมินเสียชาติพี่ไม่ปรารถนา

พี่จะบอกแม่เนื้อเหลือง

หญิง

ทอยเสียเถิดพี่ถอย

บอกไม่เชื่อหรือพ่อเนื้อถี้

ฉันจะรำลึกเบิกประจาน

เอ็งเอาข้าวเย็นไปหนึ่งก้อน

เอ็งเอาหมาแม่ลูกอ่อนเอาไปป้อนข้าว

ฉันได้ยินหมาฉันร้องเอง

ข้าเห็นเอ็งเอาอยู่กับหมา

ชาย

พ่อแม่ทั้งหลายหญิงชายเจ้าขา

เกิดมาเป็นคนว่าผมไปเล่นกับหมา

ผู้หญิงคนนี้ปากดีไม่น้อย

คูมันช่างลืมหัด

เมื่อวานนี้มึงเดินควงกับจ๊กโก

ชาย ชีชะคารมซึ่งมาข่มน้ำคำ

เกิดเป็นคนว่าพี่ไปเล่นกับหมา

พ่อแม่ทั้งหลายหญิงชายเจ้าขา

เราเกิดเป็นคนต้องเล่นกับคน

หญิง

เมื่อวานนี้เย็นเย็นกูเห็นจูงควายเข้าฟุ่ม

กูเห็นมึงเล่นสืควายอยู่ที่ปลายนา

ชาย น้องช่างลำเล็กเบิกประจาน

เองว่าพี่เอาควายอยู่ที่ปลายนา

คนอย่างพี่หรือจะเอาควายแม่หน้ามน

หญิง

เอ็งมาว่าข้าตะกี้

เอ็งช่างมาดูถูกคุณสี

ให้เอ็งไปโหม่งออกที่เมืองพิมาย

ถึงเอาช้างมาฉุดพี่ก็ไม่ไป

ถึงตายใหม่เกิดมาพี่ก็ไม่ไป

จะดูพุมะเฟื่องให้จงได้ (ลูกคู่)

จะดูพุมะเฟื่องให้จงได้

น้ำหยดน้องไม่ย้อยลงให้

จะคอยดูของดีหรือชาย

ให้เอ็งอายชาวบ้านทั่วไ

เอาล่อหมาแม่ลูกอ่อนออกไป

เอ็งผ่อนหนักผ่อนเบาหมาหมาไว้

ข้าเห็นเอ็งติดเบ้งกับหมาไว้

ไม่คิดสักหน่อยข้าจะหมาเอ็งด้วยไม้ (ลูกคู่)

เอ็งจะปาข้าด้วยไม้

ลูกขอขมาอภัย

พ่อแม่ที่เคยมาเห็นบ้างไหม

พุดจาพล่อยพล่อยออกมาได้

ตัวมันก็ชั่วเสียมากมาย

แก้ผ้าเดินโชว์อยู่หาดทราย (ลูกคู่)

พุดกระแทกแตกตำพี่ได้

น้องซังเจรจาหยาบคาย

ธรรมดาที่มาท่านจะบ้าไหม

เล่นกับอีสัปดนตูดลายลาย (ลูกคู่)

เล่นกับอีสัปดนตูดลายลาย

ไอ้หมามึงยังซุ่มควายไม้

ตัวของกูยังจำหน้ามึงไว้ได้ (ลูกคู่)

ให้พี่อายชาวบ้านทั้งหญิงชาย

ดูหรือมาว่าพี่มากมาย

พี่ต้องเล่นกับคนให้จนได้ (ลูกคู่)

จะเล่นกับคนให้จนได้

ปัญญาเขาไม่ดีแต่ยังจำไว้ได้

รู้ไม่ว่าคุณแม่สักเท่าไร (ลูกคู่)

ชาย

น้องว่าสีของน้องมีคุณ

บุญของสีนั้นมีแน่

ส่วนว่าสีนั้น้องนะคนสวย

หญิง

แม่จะเอาเส้นฝอยมัดแทนเส้นไหม

แม่จะมัดข้าวไวใส่ในจาน

เห็นแต่เขากินหมูกินหมี่

ชาย

พ่อแม่ทั้งหลายหญิงชายเจ้าขา

ไ้อการที่จะกินมันต้องเลือก

ถ้าเป็นเผือกคันพี่เป็นไม่กิน

น้องบอกให้พี่กินแกงสี

น้องให้พี่กินพี่ก็จะกิน

หญิง พี่อยากกินต้มหรือกินยำ

พี่อยากกินยำหรือกินปลา

เต้าของฉันมันเป็นเต้านา

เต้าของฉันไม่ใช่เต้าหนอง

พี่อยากกินแกงหรือกินปลา

ชาย

พี่อยากจะถามแม่แก้วตา

มันจะเป็นเต้าเหลืองหรือเต้านา

หรือเป็นเต้าซี่เลื้อยอยู่ตักสีฟ้า

หรือเป็นเต้าหัวหับเล่าคนสวย

แต่ถ้าเป็นเต้าเหลืองได้ที่หลังตุ้งตุ้ง

หญิง น้องจะว่าสักหน่อยหญิงจะพลอยสักนิด

ตัวหญิงเปรียบเหมือนคนกลาง

เราอย่าว่ากันเจ็บเราอย่าเห็บกันจ้ง

มันไม่ใช่ใครอื่นมันเป็นพื้นเดียวกัน

เอาคนละเฮสองเฮเอาคนละฮาสองฮา

ไม่รู้ว่าคุณแม่มีสักเท่าไร

แม่อ่อนละมุนของพี่ชาย

คือสีของแม่นั้นอย่างไร

นั่นมีคุณกับด้ามกระบวยของพี่ชาย (ลูกคู่)

มีคุณกับด้ามกระบวยของพี่ชาย

แม่จะเอาโยนมัดใส่ไข่

ให้แกรับประทานเข้าไป

ไ้อพวกนี้กินแกงสีชาติไ้อชายหน้าไม่อาย (ลูกคู่)

ไ้อพวกนี้กินแกงสีชาติไ้อหน้าไม่อาย

บรรดาที่ท่านมาท่านเคยเห็นบ้างไหม

จะมันหรือเผือกหรืออย่างไร

จะบอกกับแม่โฉมฉันให้แจ้งใจ

บ้านเมืองเขามีกันที่ไหน

ให้เอาหลังลงดินกินได้ (ลูกคู่)

น้องจะจัดให้ทำให้นตามสบาย

จะกินแกงเต้านาเอ๋ยก็ได้

ฉันบอกพี่ยาให้เข้าใจ

เต้าของน้องมันอยู่ข้างใน

ให้ยกมือวันทาเต้าไว้ (ลูกคู่)

ให้ยกมือวันทาเต้าไว้

เต้าของน้องยาเป็นเต้าอะไร

ตัวของพี่ายังสงสัย

ที่มันมีราคามากมาย

พี่กลัวกัดด้ามกระบวยของพี่ชาย

เวลากินที่จะกระทุ้งให้ถึงใจ (ลูกคู่)

มันจะถูกหรือผิดข้างใคร

นึกว่าฉันขอสักทีให้เลิกแล้วกันไป

พอให้ผู้ใหญ่ทันฟังเล่นได้

พี่จะมาดุดันกันทำไม

ถ้าหากตัวพี่หนักมาน้องหนักไป (ลูกคู่)

ชาย แต่พอเหลือบเห็นเธอเข้ามาเจอพักตร์
แต่พอเจอปั้บพี่ก็รักปั้บ
ถ้าน้องได้กับพี่หญิงจะดีกว่าเพื่อน
พี่มีสาวน้อยโหน่งและน้อยหน้า
ลูกลูกลำไยพวงใหญ่ระย้า
ขอให้้องมาเป็นแม่ค้า

หญิง พี่อยากได้น้องไปเป็นแม่ค้า
แกอวดอ้างว่าแกเป็นเศรษฐี
แกเป็นเศรษฐีทำไมอยู่เรือนกระท่อม
เสาเหนือก็โพล่เสาดักก็แฝล
จะก้าวก็เกรียบจะเหยียบก็กรอบ
ถ้าหากฉันทายไปวันนี้

ชาย เชื้อเถอะแม่คุณแม่ทูนหัว
การงานอะไรพี่ก็ไม่ให้น้องทำ
เวทนาพี่เกิดนะแม่คุณ

หญิง บอกให้เชื้อเถอะแม่คุณ
แกมาบอกให้หญิงมีผิว
ฉันทจะอยู่ให้เป็นสาวให้หน้าขาวเอาะฉะ

ชาย ถึงจะเป็นสาวแกอยู่คาบ้าน
พี่นี้มีเจตนาดี
มีผิวเสียเถิดแม่คนสวย
แต่ถ้าเกิดหญิงม้วยชีวี

หญิง แต่ถ้าเกิดหญิงม้วยชีวี
พูดถึงลูกผัวน้องก็อยากมี
มีแต่พวกสุบผีนกินกัญชา
มีแต่อย่างนี้ชีไม่เอาไหนเลย

ชาย หญิงจงเชื้อเถิดแม่ยอดหญิง
เหล่าพี่ก็ไม่กินผีนพี่ก็ไม่ฉันท
พี่นี้คิดแต่ควนพินันแต่เปลว

หญิง พี่สุบแต่ควนพินันแต่เปลว
มันไม่มีแต่เท่านั้น
แต่พอตื่นแต่เช้าแกก็เข้าแต่บ่อน

ทำให้พี่รักกันใคร่
พี่ไมให้น้องอับน้องอาย
เคหาบ้านเรือนพี่ก็โตใหญ่
พี่มีสวนพุทราและกล่ำไย
ลูกใหญ่กว่าน้อยหน้าเป็นไหนไหน
ขายน้อยโหน่งน้อยหน้าเถอะนางใน (ลูกคู่)
รายน้อยโหน่งน้อยหน้าเม็ดใน
คูอะไรแกก็มีไปเสียมากมาย
รอบเรือนแกก็ล้อมด้วยริ้วไผ่
รวนรวนเลเลเหมือนกับเรือนผู้ชาย
จะเอาฟากสับหอบก็ไม่ได้
จะรื้อฟากเผาผียังไม่ไหม้ (ลูกคู่)
รับพี่ไว้เป็นผัวน้องจะสบาย
ทุกเช้าทุกค่ำพี่จะเอาใจใส่
ทั้งจังหวัดเพชรบูรณ์พี่นี้ดีกว่าใคร (ลูกคู่)
ทั้งจังหวัดเพชรบูรณ์พี่นี้ดีกว่าใคร
มันกงบการของตัวไปเสียเมื่อไร
มีผัวพาหะไปเสียเมื่อไหร่ (ลูกคู่)
มันไม่หนักบาลพี่ชาย
มีผัวไว้จุมมันก็ชื่นใจ
เจ็บไข้ได้ป่วยจะได้อาศัย
เสียตายไ้อของดีหญิงจะตายตามไป
เสียตายไ้อของดีพี่จะไม่ได้อ
แต่ยังหาคนดียังไม่ได้
สุบบุหรืกินสุรากันเสียมากมาย
ไม่เอาเป็นลูกเขยของแม่ยาย (ลูกคู่)
ว่าพี่ดีจริงนะแม่ชื่นใจ
แต่กัญชาหิวหั่นเห็นไม่ได้
เพื่อหัดให้เอวมันไหว (ลูกคู่)
เพื่อหัดให้เอวมันไหว
แถมเล่นการพนันเสียยกใหญ่
สองมือแกก็ช้อนแต่ไพ่

ฉันกลัวจะพาฉันไปจมน้ำ

เกิดฉันเรียกแกมากินข้าว

ฉันเลยไม่อยากมีมันเสียเลย

ชาย เพราะมันเป็นอย่างนี้แหละพี่เอ๋ย

พี่บอกไม่เชื่อหรือแม่เนื้อถี่

ตัวพี่นี่ดีเสียเหลือล้น

พี่ดีทั้งกลางวันและกลางคืน

ไม่เชื่อให้น้องมาพิสูจน์ดูซิ

หญิง ไม่เชื่อให้น้องมาพิสูจน์ดูซิ

ไอ้เรื่องดีดีมีอยู่หลายดี

ดีฟักดีแพงดีแตงน้ำเต้า

ของตัวเองดีปลาช่อนมันไม่เข้ายา

หญิง น้องจะต้องสืบสวนดูให้ถ้วนถี่

อีกทั้งดีค่างหรือว่าดีลิง

ดีอะไรมันไม่รู้เสีย

ไอ้ดีอย่างแกแม่ไม่เหลือ

ชาย แม้พี่บอกเท่าไรน้องก็ไม่ฟัง

พี่บอกดีไปเสียทุกอย่าง

พี่ยอมอ่อนข้ออ่อนวลน้อง

ความจริงคงอยากมีผิว

แต่ถ้าตอนดึกๆน้องก็ขึ้นมา

ประเดี๋ยวจะคันโน่นคันนี่

ประเดี๋ยวจะคันโน่นคันนี่

แต่ถ้าน้องคันตาน้องก็ล้างตา

แกสบานได้ไหมว่าแกจะพูดจากปาก

ผู้หญิงเขาไม่รักเขายังมาด่า

รูปร่างปานเธอเสมอปานแก

ชาย พี่บอกฝากรักน้องดีดี

พี่บอกรักตัวแม่คุณ

ถ้าพี่ไม่ได้ด้วยเล่าพี่จะเอาด้วยกล

พี่จะเสกแป้งลงมามหาละลาย

แต่พอน้องหลับพี่ขยับเข้าไปชิด

อยู่ที่สวนเจ้ากรมคุณนาย

ยังร้องคำอื้อจ้าวอย่าทวนใจ

จะอยู่เล่นเฉยๆให้มันสบาย (ลูกคู่)

หญิงไม่มีเสียเลยก็สบาย

ว่าพี่เป็นคนดีเสียมากมาย

ดีลางดีบนดินนอกดีใน

ดีหลักดีต้นดีทั้งเดือนมื่อเดือนหงาย

ว่าพี่นี่ดีอย่างไร (ลูกคู่)

ว่าพี่นี่ดีอย่างไร

ถ้าโดนดอกดีปลีใช้ได้

ชาวบ้านเขาเอาแกงกินได้

ให้เองทำดีแกงมาแกงไป (ลูกคู่)

ไม่รู้ว่ามีดีอย่างไร

ถ้าพี่ดีจริงจริงน้องก็ดีใจ

ถ้าเป็นดังเกลือมิใช่ไม่ได้

ให้ไปซื้อเต๋อยู่คนเดียวเสียเถอะไปไอ้หมาไป (ลูกคู่)

ยังขึ้นคันทุรังดีไป

แต่ทำไมนวนนางไม่เชื่อใจ

แต่ทำหยังผยองเสียยกใหญ่

แต่ก็ทำเล่นตัวเกินไป

เดี๋ยวจะต้องไขว่คว้ายกใหญ่

ถ้าน้องเกิดคัน... ตัวน้องจะทำอย่างไร (ลูกคู่)

ถ้าน้องเกิดคัน.... ตัวน้องจะทำอย่างไร

จะหาหมอรักษาเดี๋ยวก็คงจะหาย

ปากแกมอมมากมอมกว่าหมาใน

ปากมองเหมือนหมาพูดมากมาย

นางไม่เหลียวตาแลหรือกชาย (ลูกคู่)

น้องช่างมาดีตัวพี่ชาย

แม่เนื้ออ่อนละมุนช่างดีพ้อยทำไม

ถ้าพี่ไม่ได้ด้วยมนต์พี่จะเอาคาถามาใส่

น้องเห็นงงวยหลับไหล

เอาสองนิ้วสะกดนางใน

ถ้าน้องไปไหนพี่ก็จะไปตาม

หญิง

ถ้าพี่ปล้ำกลางดงน้องจะขมวดก้อหญ้า

ถ้าพี่เข้าข้างหน้าน้องจะคอยระวัง

แต่ถ้าเขามาทางกัน

ชาย

มวยเราก็ดีกระบี่เราก็คล่อง

มือซ้ายจับปุ่มของแก้วตา

ปลักน้องลั่นลงลับตาปี

จะปล้ำแม่โถมงามให้จนได้ (ลูกคู่)

จะปล้ำแม่โถมงามให้จนได้

ถ้าพี่ปล้ำกลางดงน้องจะยึดต้นไม้

ถ้าพี่เข้าข้างหลังน้องจะคอยระวัง

แม่จะเอาถีบด้วยสันตีนซ้าย (ลูกคู่)

แม่จะถีบเอาด้วยสันตีนซ้าย

ทำปัดเชิงป้องเราก็อ่องไว

อีกทั้งมือขวาทำท่าไว้

เลยจ้าวหัวมุดหัวน้องไป (ลูกคู่)

เพลงเกี่ยวแกมจาก

โดย แม่ตะเหลียม ภาชนะทอง

ชาย จะเวรที่ทำกรรมที่สร้าง

เรามารักกันไม่ได้กัน

เรารักกันไม่ตลอด

หญิง ต่างคนต่างจากคนละปากคนละฝั่ง

บุญน้องมีน้อยจะถอยหลัง

ชาย พี่อยู่ด้วยไม่ได้แล้วแม่โยสาลี

ตั้งแต่วັນนี้จะไม่เห็นหน้า

พี่จากแต่กายแต่ใจพี่เป็นห่วง

มันเวรสนามันเป็นกรรมสนอง

จำใจจำจากแม่แหวนนาคหัวนิล

ให้พี่อยู่เป็นสุขอยู่สนุกเปรมปรีดี

น้องต้องจากพี่แน่แล้วพ่อแพสียิว

ชาย มันเป็นกรรมจำพรากเราต้องจากกัน

ตั้งแต่วັນนี้จะไม่เห็นหน้า

อยู่เถิดเหนือแม่แก้วตา

หญิง โอ้พ่อขึ้นใจจ่าน้องต้องลาก่อน

ถ้าแผ่นดินไม่ลบเข้ากลบหน้า

จะสั่งอะไรก็สั่ง

แต่ถ้าพอสุดเสียงสั่ง

ชาย พี่จะจากน้องไปใจพี่อาวรณ์

ไม่รู้กรรมอะไรไหนหนอ

ถ้าแม่นอยู่ได้พี่จะอยู่ด้วย

หญิง โอ้พ่อขึ้นใจเอ๋ยพ่อหัวเกยตลิ่ง

โอ้เวรกรรมเอ๋ยกรรมกรรม

ถ้าเป็นกำลือกำเกวียน

ชาย อยู่เถิดเหนือแม่ตากลม

รูปพี่ร้ายกายพี่ชี้เหว

ให้น้องอยู่เป็นสุขทุกนาที

หญิง โธ่เอ๋ยพี่ชาน้องจะต้องลาจาก

เรามารักกันไม่ได้กัน

ให้เราเลิกร้างกันไป

เปรียบเหมือนดังเครือเถาว์วัลย์พันไม้

เสมือนกับน้ำลอดดินทราย (ลูกคู่)

ต่างคนต่างนั่งกันเถอะเหอนนาย

แล้วพ่อทองร้อยซังเหมือนนุ่งผ้าลอยชาย (ลูกคู่)

วาสนาพี่ไม่ดีถึงอยู่ด้วยไม่ได้

พี่จะต้องจากน้องยาไปไกล

ห่วงแม่พุ่มพวงของพี่ชาย

มันเป็นกรรมของน้องไม่รู้จะทำไฉน

ต้องกลับสถานคืนถิ่นแล้วนะพี่ชาย

โพล่ยกยออย่าได้มีเข้ามาใกล้กาย

น้องรักพี่คนเดียวเลยไม่ได้ (ลูกคู่)

นับตั้งแต่วันนี้ไป

พี่ต้องจากแก้วตาไปไกล

ตัวของพี่นี้ต้องลาน้องไป (ลูกคู่)

น้องจะต้องจำจรรจากไกล

น้องจะย้อนมาพบใหม่

ตอนน้องยังอยู่ใกล้

ตัวของน้องนางจะไม่ฟังเสียงใคร (ลูกคู่)

คิดถึงดวงสมรโอ้แม่พิสมัย

ให้พี่จากรูปหล่อไปไกล

จะอยู่เป็นคู่มวบบรรลัษ (ลูกคู่)

ต้องจากกันจริงจริงนะพ่อพูนใจ

ไม่รู้เลยว่าจะทำอย่างไร

เมื่อหักแล้วจะได้เปลี่ยนกำใหม่

บุญพี่ไม่สมแล้วแม่แก้มผ่องใส

มันไม่สมคะเนแล้วนะนางใน

ส่วนว่าตัวของพี่จะต้องไป (ลูกคู่)

พ่อแหวนน้อยวงนากเรือนใน

รักมาหักกลางครันน่าเสียดาย

หรือฤดูฝนปีศาจมาขัดขวาง

ชาย ออกชื่อจะจากออกปากลา

ทั้งน้ำตาพี่ก็ไหลริน

กินข้าวให้ขมกินนมให้แค้น

น้ำตาพี่ไหลพรากๆ

ทำให้เราเลิกร้างกันไป (ลูกคู่)

พี่ก็กลืนน้ำตาอยู่ไม่ไหว

ไม่รู้จะนอนจะกินอย่างไร

คิดขึ้นมาให้แน่นทรวงใน

คราวนี้เราต้องจากแล้วชื่นใจ (ลูกคู่)

บทสรุป

บทเพลงฉ่อยบ้านสะเดียง ได้สะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในอดีต ที่มีวิถีที่เรียบง่ายมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการแบ่งปัน มีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผ่านบทเพลงที่แต่งด้วยกลอนตลาดแบบง่าย ๆ มีเนื้อหาแบบตรงไปตรงมา ประกอบกับเนื้อร้องที่มีสำนวนภาษาสะเดียงทำให้บทเพลงพื้นบ้านมีเสน่ห์ทางภาษามีเอกลักษณ์เฉพาะตัวการละเล่นเพลงพื้นบ้านสะเดียงยังเป็นศูนย์รวมของชุมชนในการประกอบกิจกรรมเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์ ซึ่งบรรยากาศเช่นนั้นได้เลือนหายไปนานหลายปีแล้วเหลือเพียงผู้สืบทอดเพลงพื้นบ้านสะเดียงไม่กี่คนเท่านั้นและพอเพลงแม่เพลงที่เหลืออยู่บ้างก็แก่ชรามากแล้ว แต่อย่างไรก็ตามทางโรงเรียนบ้านสะเดียงได้เห็นคุณค่าแห่งศิลปะพื้นบ้านสะเดียงดังกล่าว จึงได้ริเริ่มสืบสานการแสดงเพลงพื้นบ้านสะเดียงจากพ่อเพลงแม่เพลงที่เหลืออยู่ และมีการถ่ายทอดการละเล่นให้กับนักเรียน ได้เรียนรู้ ได้ฝึกซ้อมรำการละเล่นเพลงพื้นบ้านสะเดียงไว้สืบทอดต่อไป

แนวทางการนำไปปฏิบัติใช้

๑. เผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป
๒. ปฏิบัติใช้เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจ พลังใจ ส่งผลให้กิจการ หน้าที่การงานและช่วยเสริมสร้างสุขภาพทางด้านจิตใจดีขึ้น
๓. บูรณาการกับการเรียนการสอน รายวิชา GEHU102 สุนทรียภาพเพื่อชีวิต โดยนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน (มคอ. ๓ หมวดที่ ๕) สัปดาห์ที่ ๑๔ หัวข้อ เรื่อง มหรสพ สื่อบันเทิง พื้นบ้าน เป็นการบรรยายโดยการยกตัวอย่าง เรื่อง เพลงฉ่อยบ้านสะเดียง

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการลงพื้นที่ ทบทวน ข้อมูลให้ครบถ้วนทุกอำเภอในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้ใช้ศึกษาหาความรู้ สืบต่อจากรุ่นสู่รุ่นต่อไป

บรรณานุกรม

รักชนก สมศักดิ์. (๒๕๕๔). เพลงพื้นบ้านสะเตียง. ใน วารสารศิลปวัฒนธรรมเพชรบุรี. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒
เมษายน – กันยายน, ๒๕๕๔ : ๖๐ - ๖๕.

สมพร แสงพิพัฒน์. (๒๕๕๖). เพลงน้อยบ้านสะเตียง. ใน สมบัติเมืองเพชรบุรี เล่ม ๓. หน่วยอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมจังหวัดเพชรบุรี และสำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเพชรบุรี : ส.พิจิตร.

สวาท ภาสประหาส. (๒๕๖๕). อายุ ๗๙ ปี บ้านเลขที่ ๔/๑ ถนนเด่นพัฒนา ตำบลในเมือง

อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. สัมภาษณ์, ๑๔ มกราคม.

สมจิตต์ ขุนแก้ว. (๒๕๖๕). อายุ ๖๙ ปี บ้านเลขที่ ๑๖/๑ ถนนนารายณ์พัฒนา ตำบลในเมือง

อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. สัมภาษณ์, ๑๔ มกราคม.

สมศักดิ์ ขุนแก้ว. (๒๕๖๕). อายุ ๖๖ ปี บ้านเลขที่ ๖๑ ถนนสว่างพัฒนา ตำบลในเมือง

อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. สัมภาษณ์, ๑๔ มกราคม.

ภาคผนวก
รายละเอียดรายวิชา (มคอ. ๓) ที่ใช้บูรณาการ

	รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)
	คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
	หลักสูตรสาขาวิชา นาฏศิลป์และศิลปะการแสดง

หมวดที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา	GEHU102	ชื่อรายวิชา (ภาษาไทย)	สุนทรียภาพเพื่อชีวิต
		ชื่อรายวิชา (ภาษาอังกฤษ)	Aesthetic Appreciation
2. จำนวนหน่วยกิต	3 (3-0-6)	จำนวนหน่วยกิต (บรรยาย-ปฏิบัติ-ศึกษาด้วยตนเอง)	
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปาริชาติ ลาจันนนท์ อาจารย์อังคณา จันทรแสงศรี อาจารย์สมศักดิ์ ภูพรายงาม อาจารย์รัฐนันท์ รวีฉัตรพงศ์ อาจารย์กิตติยา รวีฉัตรพงศ์		
5. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน	ภาคการศึกษาที่...2....ชั้นปีที่....1 + 2 + 3.. (ตามแผนการเรียน)		
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite)	-		
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites)	-		
8. สถานที่เรียน	อาคารเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์		
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	วันที่ 30 ตุลาคม 2564		

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ทางความงามทั้งดนตรี ศิลปะและนาฏศิลป์ เห็นคุณค่า และสามารถนำความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีความซาบซึ้ง ในพระปรีชาสามารถทาง ศาสตร์ทางความงามของพระบรมวงศานุวงศ์

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

1. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้พื้นฐานในศาสตร์ทางความงาม
2. เพื่อให้ นักศึกษามีความซาบซึ้งในศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ
3. เพื่อให้ นักศึกษามีความซาบซึ้งในพระปรีชาสามารถในศาสตร์ทางความงามของพระบรมวงศานุวงศ์

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายของรายวิชา

จำแนกคุณลักษณะและประเภทของความงาม ความหมายของสุนทรียภาพเชิงความคิดกับ สุนทรียภาพเชิงพฤติกรรมโดยสังเขป ความสำคัญของการรับรู้กับความเป็นมาของศิลปะทางการเห็น ศิลปะทางการได้ยิน และศิลปะทางการเคลื่อนไหว สู่ทัศนศิลป์ ดนตรีและศิลปะการแสดง ผ่านขั้นตอนการเรียนรู้เชิงคุณค่า จาก ระดับการรำลึก ผ่านขั้นตอนความคุ้นเคย และนำเข้าสู่ขั้นความซาบซึ้ง เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์ของความซาบซึ้งทางสุนทรียภาพ ศึกษาพระปรีชาสามารถของพระบรมวงศานุวงศ์เกี่ยวกับสุนทรียภาพ

Classification of features and types of beauty, meanings of aesthetics in concepts and behaviors; importance of perceive of visible arts, audio arts, and movement art into fine art, music, and performance through valuable learning procedure in the levels of recalling, getting acquaint, and creating appreciation for aesthetic appreciation; study of aesthetic competence of the royal family.

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

หน่วยกิต	จำนวนชั่วโมงต่อภาคการศึกษา			
	บรรยาย	การฝึกปฏิบัติ/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง	สอนเสริม
3(3-0-6)	45 ชั่วโมง	-	90 ชั่วโมง	2 ชั่วโมง

หมายเหตุ สอนเสริม สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง (เฉพาะรายที่ต้องการ)

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

ตารางการให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

รายวิชา	อาจารย์ผู้สอน	วัน-เวลาให้คำปรึกษา	สถานที่หรือหมายเลขห้องผู้สอน	หมายเลขโทรศัพท์ผู้สอน	ที่อยู่ของ E-mail ผู้สอน	รวมจำนวน ชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่ให้คำปรึกษา
-	-	-	-	-	-	-

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม		
1.1 ผลการเรียนรู้	1.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	1.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1[●] ตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมมีจิตสาธารณะ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคี มีความรัก มีความเมตตากรุณาและมีระเบียบวินัย	1.กำหนดให้เป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เคารพในกฎ ระเบียบของมหาวิทยาลัย เช่น การเข้าชั้นเรียนตรงเวลา แต่งกายตามระเบียบของมหาวิทยาลัยการยกย่องผู้ที่ทำให้สาธารณชนได้รับรู้หรือให้ รางวัลตามโอกาสที่เหมาะสม	1.ประเมินจากพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น การเข้าชั้นตรงเวลา ส่งงานตรงเวลาและครบถ้วน การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างผู้มีความรับผิดชอบ เป็นต้น
2 [●] ตระหนักและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ เกิดความต้องการ ความสนใจ และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	2. กำหนดให้ทุกรายวิชา สอดแทรกสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรมและ ลักษณะอันพึงประสงค์ของคนดี	2. ประเมินจากการสอบย่อย การสอบกลางภาคการศึกษา และการสอบปลายภาคการศึกษาที่เป็นไปอย่างสุจริต
3 [●] มีความเพียรพยายามในการทำงาน มีความตั้งใจ อดทน ขยันหมั่นเพียร ควบคู่กับการใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาจนประสบผลสำเร็จมีความรับผิดชอบตามสถานการณ์ทั้งบุคคลและกลุ่ม	3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ อย่างลึกซึ้งในคุณธรรมที่ ต้องการจะปลูกฝัง	3. ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่แสดง ถึงความมีวินัย ความพร้อมเพรียง ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ความเอื้ออาทร ความรัก สามัคคีและความเป็นผู้มีความ กตัญญู สุภาพอ่อนน้อม
4 [O].....	4.....	4.....
5 [O].....	5.....	5.....

2. ด้านความรู้		
2.1 ผลการเรียนรู้	2.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	2.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 [O]	1.	1.
2 [●] มีความสามารถในการบูรณาการ ความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ต่างๆ เพื่อประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ	2. จัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ในรายวิชาที่สอนได้อย่างกลมกลืน	2. ประเมินด้วยการสอบย่อย สอบกลางภาคการศึกษาและ สอบปลายภาคการศึกษา
3 [•] มีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างมีเหตุผล	3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ อย่างแท้จริง	3. ประเมินจากการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ของรายวิชาที่ เรียนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
4 [●] มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4. จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับวิทยาการที่มีความรู้ความ สามารถในศาสตร์หรือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการปลูกฝังตามโอกาส อันควร อาจกระทำด้วย การเชิญวิทยากรมาสาธิต หรือบรรยายในชั้นเรียน หรือด้วยการนำผู้เรียนไป ศึกษาดูงาน ณ แหล่งเรียนรู้ ที่วิทยาการประจำอยู่	4. ประเมินจากชิ้นงานที่ ผู้เรียนสร้างสรรค์แล้วนำเสนอผู้สอน ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล
5 [O].....	5.....	5.....

3. ด้านทักษะทางปัญญา		
3.1 ผลการเรียนรู้	3.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	3.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 [●] พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ	1.จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการคิดเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ใคร่ครวญด้วยเหตุผล และมีวิจารณญาณ เช่น อภิปรายกลุ่ม ฝึกแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม จัดสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนฝึก ตัดสินใจ เป็นต้น	1.ประเมินด้วยการสังเกตพฤติกรรมทางปัญญาของผู้เรียน ตั้งแต่ขั้นสังเกต ตั้งคำถาม สืบค้น คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ตามลำดับ
2 [O].....	2.....	2.....
3 [●] มีทักษะทางการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า	3. จัดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง เช่น ฝึกปฏิบัติด้วยการแสดงบทบาทสมมติ ออกศึกษา นอกสถานที่ เพื่อฝึกสังเกต สัมภาษณ์ พูดคุยกับผู้มี ประสบการณ์แล้วสรุปเป็น สารความรู้ แนวคิดข้อคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้อย่าง ลงตัว	3. ประเมินด้วยการพูดรายงาน ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ในกรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ บทความ บทร้อยกรอง หรือ บทกวี นิพนธ์ ที่อ่านต่อหน้า ชั้นเรียน
4 [O].....	4.....	4.....
5 [●] สามารถรวบรวม ศึกษาและสรุปประเด็นปัญหาได้	5. จั ด ก า ร เรี ย น รู้ ดั ว ย ประสบการณ์ตรง เช่น ฝึกปฏิบัติสถานการณ์จำลองด้วยการแสดงบทบาทสมมติ แล้วสรุปเป็นสารความรู้ แนวคิดข้อคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างลงตัว	5. ประเมินด้วยการสร้างสถานการณ์จำลอง แล้วให้ผู้เรียนฝึกตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลงานนั้น

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ผลการเรียนรู้	4.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	4.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1[O]	1.	1.
2 [O]	2.	2.
3 [●] พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา	3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจากการทำงานเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มเพื่อฝึกความรับผิดชอบทักษะความเป็น ผู้นำและผู้ตามที่ดี มีทักษะ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ปรับตัวและยอมรับความแตกต่างของคนในสังคม	3. สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียน
4 [●] พัฒนาทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม	4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มี ปฏิสัมพันธ์ช่วยกันเรียนรู้ เช่น ทำงานกลุ่ม การแสดง บทบาทสมมุติร่วมกัน การเล่นเกมเป็นทีม เป็นต้น	4. สร้างแบบประเมินทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบต่อสำหรับผู้เรียนประเมินตนเองและประเมินเพื่อน
5 [O]	5.	5.

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ผลการเรียนรู้	5.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	5.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 [O]	1.	1.
2 [●] พัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากกรณีศึกษา	2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยการจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสใช้สถิติพื้นฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย คอมพิวเตอร์ พร้อมกับการนำเสนอด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม	2. ประเมินจากการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สะท้อนความรู้ ความคิดความเข้าใจผ่านสื่อ เทคโนโลยีแบบต่าง ๆ
3 [•] ทักษะในการใช้สารสนเทศทางคณิตศาสตร์ สถิติประยุกต์ต่อการแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์	3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสืบค้น ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและได้ข้อมูลที่ทันสมัยตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ	3. สังเกตพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี ในระหว่างร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน หรือขณะร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น
4 [O].....	4.....	4.....
5 [O].....	5.....	5.....

6. ด้าน ทักษะพิสัย		
6.1 ผลการเรียนรู้	6.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	6.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 [O].....	1.....	1.....
2 [O].....	2.....	2.....
3 [O].....	3.....	3.....
4 [O].....	4.....	4.....
5 [O].....	5.....	5.....

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1.แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมงสอนต่อ สัปดาห์		กิจกรรมการสอน	สื่อที่ใช้ใน การสอน	อาจารย์ผู้สอน
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ			
1	- สุนทรียศาสตร์เชิง ความคิดและพฤติกรรม ตะวันออก	3	-	- บรรยาย - กิจกรรมระดม ความคิดกลุ่ม - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง - ตัวอย่างงาน ศิลปะ	- เอกสารประกอบการ เรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยม และคณะ
2	- สุนทรียศาสตร์เชิง ความคิดและ พฤติกรรมตะวันตก	3	-	- บรรยาย - กิจกรรมระดม ความคิดกลุ่ม - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง - ตัวอย่างงาน ศิลปะ	- เอกสารประกอบการ เรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยม และคณะ
3	-จำแนกคุณลักษณะ และประเภทของ ความงาม	3	-	- บรรยาย - กิจกรรมระดม ความคิดกลุ่ม - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง - ตัวอย่างงาน ศิลปะ	- เอกสารประกอบการ เรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยม และคณะ

4	- การรับรู้ ความเป็นมาของศิลปะ ทางการเห็น	3	-	- บรรยาย - กิจกรรมระดม ความคิดกลุ่ม - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง - ตัวอย่างงาน ศิลปะ	- เอกสารประกอบการ เรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยม และคณะ
5	- ทักษะศิลป์	3	-	- บรรยาย - กิจกรรมระดม ความคิดกลุ่ม - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง - ตัวอย่างงาน ศิลปะ	- เอกสารประกอบการ เรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยม และคณะ
6	- สุนทรียศาสตร์ทาง ดนตรี	3	-	- บรรยาย - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง - ดุภาพยนตร์ ดนตรี ฟังเพลง	- เอกสารประกอบการ เรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยม และคณะ
7	- ความเป็นมาของ ดนตรีไทยและดนตรี ตะวันตก	3	-	- บรรยาย - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง - ดุภาพยนตร์ ดนตรี ฟังเพลง	- เอกสารประกอบการ เรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยม และคณะ
8	- องค์ประกอบของ ดนตรี	3	-	- บรรยาย - การนำเสนอ	- เอกสารประกอบการ เรียนการสอน	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยม และคณะ

				- ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - ดูภาพยนตร์ดนตรี ฟังเพลง - สอบกลางภาค	- Power point	
9	- ประเภทของเครื่องดนตรี	3	-	- บรรยาย - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - ดูภาพยนตร์ดนตรี ฟังเพลง	- เอกสารประกอบการเรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยมและคณะ
10	- การประสมวงดนตรี	3	-	- บรรยาย - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - ดูภาพยนตร์ดนตรี ฟังเพลง	- เอกสารประกอบการเรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยมและคณะ
11	- ที่มาของนาฏศิลป์ ดนตรีกับการแสดง ระบำ รำ ฟ้อน	3	-	- บรรยาย - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - ดูวีดิทัศน์ CD	- เอกสารประกอบการเรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยมและคณะ
12	- ละคร	3	-	- บรรยาย - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - ดูวีดิทัศน์ CD	- เอกสารประกอบการเรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยมและคณะ

13	- โขน	3	-	- บรรยาย - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - คู่มือทัศน์ CD	- เอกสารประกอบการเรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยมและคณะ
14	- มหรสพ สื่อบันเทิงพื้นบ้าน	3	-	- บรรยาย - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - คู่มือทัศน์ CD - บรรยายยกตัวอย่าง โดยนางศุภมาส วิชาญ - วัฒนธรรม เรื่องเพลงน้อยบ้านสะเดียง	- เอกสารประกอบการเรียนการสอน - Power point - องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม เรื่องเพลงน้อยบ้านสะเดียง	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยมและคณะ
15	- การแสดงร่วมสมัย การแสดงประเทศเพื่อนบ้าน	3	-	- บรรยาย - การนำเสนอ - ผู้สอนสรุป - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง - คู่มือทัศน์ CD	- เอกสารประกอบการเรียนการสอน - Power point	ผศ.จันทร์พิมพ์ มีเปี่ยมและคณะ
16	สอบปลายภาค					

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรมที่	การเรียนรู้ด้าน	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนการประเมิน
1	คุณธรรม จริยธรรม	1. มีคุณธรรม จริยธรรมและตระหนักในศิลปะวัฒนธรรมของชาติ	- พฤติกรรมการเข้าเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	10%
2	ความรู้	1. มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต	- สอบย่อย - สอบวัดความรู้	- ตลอดภาคการศึกษา - ตลอดภาคการศึกษา	10% 20%

		2. มีความสามารถในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ และการแก้ไข ปัญหาในการทำงาน	-สอบปลายภาค	- 16	30%
3	ทักษะทางปัญญา	1.สามารถคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	-สังเกตพฤติกรรมทางปัญญาของผู้เรียน	-ตลอดภาคการศึกษา	10%
4	ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	1.มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีภาวะ 3. มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานของกลุ่ม 4. มีความรับผิดชอบต่ออาชีพ 5.มีน้ำใจและเสียสละ พร้อมอุทิศตนในการทำงานเพื่อส่วนรวม	-สังเกตการร่วมกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียน	-ตลอดภาคการศึกษา	10%
5	ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	1.มีความสามารถในการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการอย่างมีวิจารณ์ญาณเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ	-สังเกตการใช้เทคโนโลยีระหว่างร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	-ตลอดภาคการศึกษา	10%
6	ทักษะพิสัย	1).....			

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก เอกสารประกอบการสอน รายวิชาสุนทรียภาพเพื่อชีวิต รหัสรายวิชา GEHU102 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2560.
2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ เกรียงไกร ทองจิตติ. ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน. เพชรบูรณ์: สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2555. โชค เก่งเขตรกิจ. ทักษะศิลป์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2545. ณรุทธ์ สุทธจิตต์. สังคีตนิยม: ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ราณี ชัยสงคราม. นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้าของคุรุสภา, 2544.
3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ คัมภีร์ วงศ์นิคม. ภาพและประวัติตัวละครวรรณคดี รามเกียรติ์. กรุงเทพมหานคร: กังสดาลบุ๊คส์, 2543. นพพร ด้านสกุล. ปฐมบททฤษฎีดนตรี. ภาควิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544. ผดุง พรหมมูล และคณะ. ศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร, 2545. มานพ ถนอมศรี. ศิลปะเพื่อชีวิต. กรุงเทพมหานคร: เจริญการพิมพ์, 2544. เลอสม สถาปิตานนท์. องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: อัลลายด์พรินเตอร์สและโพสต์พับลิชชิง, 2543. สมคิด จิระทัศนกุล. วัด: พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย, 2545. สกลธ์ ภู่งามดี. ศิลปะเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: วาดศิลป์, 2545. สุมิตร เทพวงษ์. นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์สำหรับครูประถมและมัธยม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2541.

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา นักศึกษากรอกแบบสอบถามที่ทีมผู้สอนสร้างขึ้น เพื่อการประเมินรายวิชา
2. กลยุทธ์การประเมินการสอน จากทีมผู้สอน ผู้สังเกตการณ์ ผลการเรียนของนักศึกษา
3. การปรับปรุงการสอน มีการกำหนดวิธีการจากทีมผู้สอน มีการประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา การทวนสอบจากคะแนนข้อสอบ โดยตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา การทวนสอบจากงานที่มอบหมาย

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

นักศึกษากรอกแบบสอบถามที่ทีมผู้สอนสร้างขึ้น เพื่อการประเมินรายวิชา

จากทีมผู้สอน ผู้สังเกตการณ์

ผลการเรียนของนักศึกษา

เพลงฉ่อยบ้านสะเตียง

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

